

Lausunto

Pohjoinen Heikelintie 12

Asiointikunta Kauniainen	Hakemuksen vaihe Täydennettävänä
Kiinteistötunnus 235-7-93-1	Hakemus jätetty 18.03.2025
Asiointitunnus [REDACTED]	Käsittelijä Lamberg Sirkka
Hankkeen osoite Pohjoinen Heikelintie 12	Hakija [REDACTED]
Toimenpiteet Koko rakennuksen käyttötarkoituksen muutos tai merkittävä korjaaminen	

Lausunto

Lausunnon pyyntöpäivä 26.03.2025	Kuvaus Keski-Uudenmaan maakuntamuseo, tutkija
Lausunnon antopäivä 08.04.2025	Lausunnon antaja Katariina Ruuska-Jauhijärvi
Lausuntoteksti Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon Lupapistelausunto käyttötarkoituksen muutoksesta osoitteessa Pohjoinen Heikelintie 12, Kauniainen Kauniaisten rakennusvalvonta on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausuntoa koskien osoitteessa Pohjoinen Heikelintie 12 sijaitsevan rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.	

Villa Solhäll (235–7–93–1) on huomioitu Kauniaisten rakennusinventoinnissa. Magnus Hagelstamin rakennuttama huvila valmistui inventoinnin mukaan noin vuonna 1910. Huvilan portaisiin otettiin malli Westerkullan kartanosta Helsingin pitäjältä, jossa Hagelstam asui nuorena. Rakennuksella on inventoinnin mukaan paikallishistoriallinen ja ympäristöllinen arvo. Rakennuksesta on tehty myös suppea RHS (Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson, 9.2.2018). RHS:n mukaan rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Alarik Tawastjerna. Huvila toimi 1920- ja 1930-luvuilla Villa Solhällan nimellä virkistyskotina ja täysihoidolana. Kauniaisten kauppala osti huvilan vuonna 1941 ja laajensi suomalaista kansakoulua varten. Vuonna 1956 koulu siirtyi uusiin tiloihin. Vuonna 1966 Villa Solhällassa aloitti toimintansa Kauniaisten ensimmäinen kunnallinen suomenkielinen päiväkot. Päiväkodin toiminta lakkasi vuonna 2016 ja Kaunisten kulttuuritoimi muutti kesällä 2017 tilapäisesti huvilaan. Tontin täydennysrakentamista ja huvilan palauttamista asuinkäyttöön sekä ennallistamista on tutkittu osana vuonna 2017 laadittua Pohjoinen Suotie 1–3 ja Pohjoinen Heikelintie 10–12 koskevaa viitesuunnitelmaa (Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson).

Villa Solhäll sijaitsee vuonna 2019 voimaan tulleessa asemakaavassa erillistalojen korttelialueella AO. Rakennuksen vanhin osuus on suojeltu asemakaavassa sr-1 merkinnällä Kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas rakennus. Suojelumääräyksen mukaan: ”Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen historiallista arvoa. Korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ominaispiirteet säilyvät. Rakennukseen kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.”

Hankesuunnitelman mukaan asuinrakennuskäyttöön palautettavasta entisestä päiväkotirakennuksesta puretaan suurin osa 1940-luvulla rakennettua laajennusta, jolloin rakennuksen koko pienenee lähes puolella. Rakennuksen julkisivut palautetaan takaisin lähemmäs rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria ja pääjulkisivuun palautetaan alkuperäinen räystäään profiili. Kulttuurihistoriallisista ja rakenneteknisistä syistä pieni osa 1940-luvun rakennuskerrostumaa jätetään muistuttamaan rakennuksen pitkää koulu- ja päiväkotivaiheesta. Purkamisen jälkeen jäljelle jäävä rakennus ylittää asemakaavan mukaisen rakennusalan pohjoisreunassa 1,15 metrillä (8 m²), koska suojellun huvilan alkuperäinen graniittikivijalka ja hirsirunko halutaan säilyttää. Jos alkuperäistä hirsirunkoa purettaisiin enemmän, rakennusrungon tekninen kestävyys vaarantuisi nurkkasalvosten poistamisen johdosta. Lisäksi halutaan antikvaarisista ja ympäristönsuojelusyistä säilyttää pieni osa rakennuksen 1940-luvun rakennusvaiheesta.

Hakemuksen liitteenä olevien piirustusten (Rakennusasiaintoimisto Aarre Oy, 21.2.2025) mukaan muutostöiden yhteydessä palautetaan lisäksi rakennuksen itäjulkisivulla alun perin ollut parveke, muutetaan vesikatteen väri ruskeasta punaiseksi, palautetaan painovoimainen ilmanvaihto sekä puretaan pihavarasto. Muutospiirustusten mukaan

rakennuksen nurkkalaudat, räystäslaudat sekä ovien ja ikkunoiden pielilaudat ovat valkoiset. Julkisivupaneelit ovat oljenkeltaiset ja graniittisokkeli harmaa. Rivipeltikate on tiilenpunainen ja puuikkunat ja -ovet valkoiset.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon kanta

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on kommentoinut museolle ennakoon toimitettuja suunnitelmia (28.1.2025) ja todennut, että suunnitelma vaikuttaa sopusuhtaiselta ja rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon huomioivalta. Museon näkökulmasta suunnitelmat vaikuttivat myös suojelumääräyksen mukaisilta.

RHS:n mukaan laajennuksen purkamiselle ei rakennushistoriallisesta näkökulmasta ole estettä. Tavanomaista pragmaattista aikakautensa rakentamista edustavalla massiivisella ja vanhan huvilan piirteitä rikkovalla laajennuksella ei itsessään ole RHS:n mukaan rakennushistoriallista arvoa. Muutoksen seurauksena olisi samalla mahdollista palauttaa huvilan alkuperäisiä piirteitä, kuten esimerkiksi itäjulkisivun parveke ikkunakenttineen ja sisäänkäyntikuistin kauniit alkuperäiset yksityiskohdat, sekä jugendarkkitehtuurille ominainen väriyty. Rakennushistoriaselvityksessä nostetaan esiin lisäksi Kauniaisten puutarhakaupungille tunnusomaisen vehreyden palauttaminen piha-alueelle.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon näkökulmasta Villa Solhällan muutostyöt on mahdollista toteuttaa suunnitelmissa esitetyn mukaisesti. Myös museo kannustaa palauttamaan piha-alueelle puutarhakaupungille ominaista vehreyttä.

Katariina Ruuska-Jauhijärvi

tutkija

Helsingin kaupunginmuseo / Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo

Kulttuuri ja vapaa-aika

Lausuntotieto

lausunto

Liitteet

0 kpl